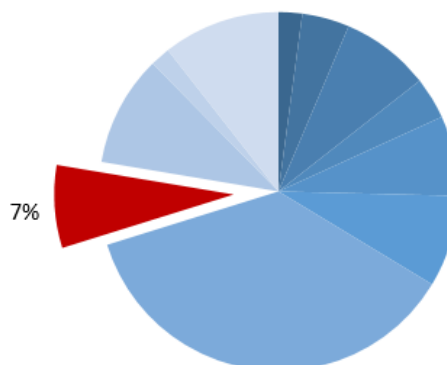

2.8 Programma 8 Volksgezondheid en Duurzaamheid

Taakvelden

Volksgezondheid
Riolering
Afval
Milieubeheer
Begraafplaatsen en crematoria

Lasten (100% = totale rekening)

2.8.1 Wat hebben we bereikt met het programma Volksgezondheid en Duurzaamheid?

Doel

'Gorinchem is een schone, duurzame en leefbare stad, waar we onze inwoners vitaal en gezond houden.'

Vastgesteld beleid

Beleidskader	Vastgesteld door de raad in
Lokaal gezondheidsbeleid	2007
Beleidsplan Duurzaamheid	2017

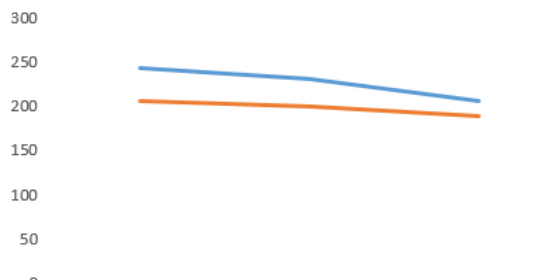
Raadsopdrachten

'Beleidsplan Duurzaamheid'
Is vastgesteld op 15 juni 2017 en vanaf 2018 wordt uitvoering gegeven aan het plan 2018-2022.

Maatschappelijke effecten

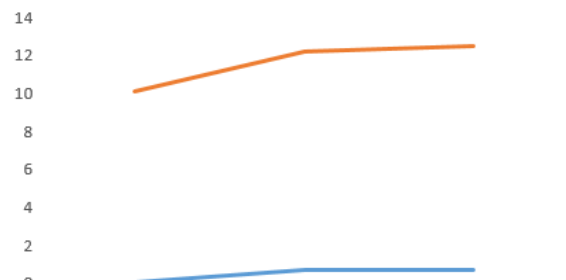
Indicator	B/F	Gerealiseerd	Soort
Omvang huishoudelijk restafval	B	De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval in kg	PI
Hernieuwbare elektriciteit	B	% Hernieuwbare elektriciteit van totaal verbruikte elektriciteit	PI
Waardering algehele persoonlijke gezondheid	F	Score 1-10	ME
Duurzaamheidscore	F	Score 1-100	PI

Huishoudelijk restafval

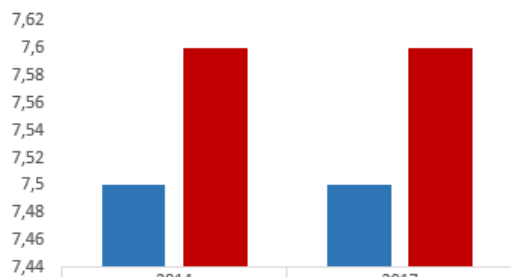
	2014	2015	2016
— Gorinchem	242	231	205
— Nederland	205	200	189

Hernieuwbare elektriciteit

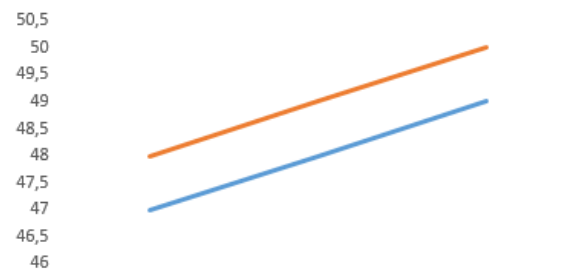
	2014	2015	2016
— Gorinchem	0	0,7	0,7
— Nederland	10,1	12,2	12,5

Waardering persoonlijke gezondheid

	2014	2017
■ Gorinchem	7,5	7,5
■ Gemeenten (25.000 - 50.000 inwoners)	7,6	7,6

Duurzaamheidsscore

	2015	2016	2017
— Gorinchem	47	48	49
— Nederland	48	49	50

2.8.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Concrete acties

Onderwerp	Realisatie 2017
Duurzaamheid	<p>Na een intensieve participatie is op 15 juni jl. het beleidsplan Duurzaamheid gemeente Gorinchem 2018-2022 vastgesteld. Met de per 1 januari 2018 aangestelde programmabegeleider Duurzaamheid zal uitvoering worden gegeven aan de ambitieuze uitvoeringsparagraaf.</p> <p>In 2017 zijn, vooruitlopend hierop en gebruikmakend van een extra budget voor Quick Wins, enkele projecten vroegtijdig aangepakt. Een voorbeeld daarvan zijn de (elektrische) deelauto's en het realiseren van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.</p> <p>De drie hoofdpijlers van het vastgestelde Duurzaamheidsplan zijn : a) het bijdragen aan de energietransitie in Gorinchem, b) het verbeteren van de biodiversiteit en c) het realiseren van een gemeentelijke organisatie, die een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzaamheid vervult richting bedrijven, organisaties en inwoners in Gorinchem. In het uitvoeringsprogramma zijn hiervoor 55 actiepunten voor de komende vier jaar opgenomen.</p> <p>In 2017 zijn, na de benodigde archeologische onderzoeken en in navolging van de rest van de stad, ook in de binnenstad ondergrondse containers geplaatst. Hiermee is het intensieve VANG-project formeel afgerond. Uiteraard worden regelmatig containers bijgeplaatst, met name in de nieuwbouwwijken zoals Hoog Dalem en Mollenburg. Maar dat is going concern.</p>
Afvalwater	<p>Het Afvalwaterakkoord is opgesteld en zal in het eerste kwartaal 2018 door het Waterschap en de gemeente Gorinchem worden vastgesteld. In het akkoord zijn afspraken gemaakt over wat waar geloofd mag worden en de te hanteren kwaliteitseisen.</p>

Reguliere taken

Onderwerp	Reguliere taken
Volksgezondheid	<p>De DG&J heeft in 2017 voor de gemeente Gorinchem voor een belangrijk deel invulling gegeven aan haar rol op het gebied van publieke gezondheid, gezondheidsbescherming, leerplicht, jeugdzorg, jeugdpreventie en Regionale Ambulance Voorziening. Daarbij is meer en meer ingezet op preventie. Dat geldt ook voor het consortium Rivas/Careyn dat voor de gemeente uitvoering heeft gegeven aan de Jeugdgezondheidszorg. In het verlengde van de betreffende basistaken van de Dienst is door de gemeente ook lokaal ingezet op gezondheidsbevorderende maatregelen en een krachtig verbindend lokaal netwerk. Een voorbeeld hiervan is het programma GIDS in de Gildenwijk, de inzet rond de gezondheid van stathouders en de afspraken rond het lokaal maatwerkdeel JGZ.</p>
Duurzaamheid	<p>Naast de expliciet in het beleidsplan Duurzaamheid genoemde doelstellingen, behoren educatie en verantwoord afvalbeleid tot de kerntaken van de gemeente. Inmiddels zit het in onze genen om de milieubelasting van bedrijfsmatige activiteiten te verminderen en zo mogelijk te voorkomen. Verder wordt duurzaam ondernemen gestimuleerd en ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen bevorderd.</p>
Leefvoorzieningen	<p>De openbare ruimte wordt dagelijks op de vastgestelde kwaliteit getoetst. Deze toets wordt eveneens gebruikt om de werkzaamheden aan de buitenruimte te optimaliseren. De geleverde kwaliteit is grotendeels in overeenstemming met de afgesproken / gewenste kwaliteit.</p>

2.8.3 Wat heeft dit gekost?

Exploitatie (bedragen x € 1.000 V = voordeel en N = nadeel)	Jaar- rekening 2016	Begroting primitief 2017	Begroting na wijziging 2017	Jaar- rekening 2017	Vershil
TV71 Volksgezondheid	1.389	1.459	1.537	1.486	50 V
TV72 Riolering	3.098	2.813	2.869	2.762	107 V
TV73 Afval	2.907	2.835	2.867	3.404	537 N
TV74 Milieubeheer	1.359	1.091	1.173	1.076	97 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	445	407	407	395	12 V
Lasten Volksgezondheid en Duurzaamheid	9.197	8.604	8.853	9.123	270 N
TV71 Volksgezondheid	1.347	0	75	71	4 N
TV72 Riolering	4.035	3.813	3.891	3.876	15 N
TV73 Afval	3.309	3.362	3.362	3.634	272 V
TV74 Milieubeheer	134	3	13	28	15 V
TV75 Begraafplaatsen en crematoria	421	424	424	132	292 N
Baten Volksgezondheid en Duurzaamheid	9.246	7.602	7.764	7.740	25 N
Totaal saldo van baten en lasten	49	-1.002	-1.089	-1.384	295 N
Stortingen reserves	1	183	87	0	87 V
Onttrekkingen reserves	0	77	0	174	174 V
Resultaat	48	-1.108	-1.176	-1.210	34 N

TV71 Volksgezondheid

De gemeentelijke inwonerbijdrage voor de GGD was in 2017 € 36.000 hoger dan begroot. De begroting van de GGD is geïndexeerd, maar hiermee was geen rekening gehouden in de gemeentelijke budgetten. De voor de periode 2014-2017 ontvangen middelen voor het project GIDS zijn tot nu toe niet volledig uitgegeven. Per saldo resteert er ultimo een bedrag van € 89.000. Er is een activiteiten/bestedingsplan GIDS opgesteld, hierin zit ook de inzet van een Beweegcoach. Voor de uitvoering hiervan zijn de GIDS-middelen benodigd. Daarom wordt voorgesteld om dit bedrag via een bestemmingsvoorstel 'mee te nemen' naar 2018.

TV72 Riolering

Het voordeel op het taakveld riolering is het gevolg van een bijstelling op de rekenrente bij kapitaallasten. Doordat vanaf 2017 gerekend wordt met een lager rentepercentage over de in het verleden gedane rioleringsinvesteringen, vallen de kapitaallasten lager uit. Dit leidt overigens alleen incidenteel tot een afwijking, vanaf 2018 is hiermee rekening gehouden in de begroting.

TV73 Afval

Waardlanden heeft het afgelopen kalenderjaar te maken gekregen met een forse stijging van de kosten van afvalverwerking. Aan de ene kant is er sprake van een relatieve stijging van ongeveer 5% in de aangeleverde tonnages afval door onder andere het aantrekken van de economie. Aan de andere kant is er sprake van een stijging van de tarieven, die Waardlanden moet betalen aan derden. Deze stijging is in een aantal gevallen onverwacht sterk uitgevallen. In de begroting was bij de verwerking van het zogenaamde B-hout rekening gehouden met € 4,50 per ton. Ultimo 2016 steeg dit tarief al naar € 26,17 en in 2017 naar maar liefst € 50,00 per ton. Een stijging van meer dan 1000 %.

Niet alleen deze stijging is exponentieel, maar ook andere tarieven van andere afvalstromen laten behoorlijke fluctuaties zien, die niet in het voordeel van Waardlanden en dus van de deelnemende gemeenten uitvallen.

Verder blijkt dat de afvalscheiding (nog) niet optimaal is. Hierdoor is de hoeveelheid aangeboden restafval hoger dan in de begroting rekening werd gehouden. Inherent hieraan zijn de fors hogere kosten ten opzichte van de oorspronkelijke uitgangspunten. Het streven is naar 128 kilo per inwoner, terwijl op dit moment nog sprake is van 184

kilo per inwoner. Dit betekent meer verbrandingskosten en minder subsidie voor gescheiden aangeleverde recyclebare afvalstromen. Door middel van extra communicatie en controles door een VANG-medewerker van Waardlanden wordt het belang van beter scheiden van afval opnieuw onder de aandacht gebracht.

De combinatie van grotere hoeveelheden te verbranden afval en de daarmee gepaard gaande verbrandingsbelasting en de derving van subsidies vanuit de verpakkingindustrie is de hoofdreden voor de hogere verwerkingskosten in 2017. Bovendien hangt er een aantal ongunstige ontwikkelingen boven de afvalmarkt, die mogelijk ook hun uitwerking gaan krijgen. Men denke aan een handelsoorlog en het effect daarvan op de metaalprijs en het feit dat China niet langer oud papier en recyclebaar plastic accepteert.

De kosten van papierinzameling zijn c.a. € 130.000 lager uitgevallen, maar ook de opbrengsten van het papierinzameling vallen met ongeveer hetzelfde bedrag lager uit.

Zoals hierboven aangegeven doet zich met betrekking tot de afvalverwerking over 2017 een overschrijding van ca. € 300.000 voor, als gevolg van een forse stijging van de kosten van afvalverwerking. Derhalve hebben we de voor 2017 geraamde storting in de reserve huisvuilinzameling ad € 87.000 achterwege moeten laten en een onttrekking uit de reserve gedaan ter hoogte van het daarin beschikbare bedrag ad € 174.000. Omdat het budget voor de verwerking van het veegvuil en veegslib ad € 50.000 op dit taakveld geraamd was, maar de kosten op taakveld 21 Verkeer en Vervoer verantwoord zijn, geeft bovenstaand financieel overzicht per saldo een nadeel weer van ca. € 250.000.

TV74 Milieubeheer

Het financieringsmodel van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is met ingang van het begrotingsjaar 2017 vereenvoudigd en aangepast. Dit heeft geleid tot een verlaging van de inwonerbijdrage met € 23.000. Daarnaast is de positieve afrekening van voorschottaken 2016 en de ontvangst van een resultaatuitkering over 2016, tezamen ter grootte van c.a. € 32.000, dit jaar verantwoord. Verder zijn er minder opdrachten op offertebasis verstrekt. Ten behoeve van de uitvoering van Duurzaamheidsdoelstellingen heeft de raad een incidenteel budget ad € 68.000 voor "Quick Wins" beschikbaar gesteld. Voor het thans nog resterende bedrag ad c.a. € 26.000 zijn inmiddels opdrachten uitgezet, waarvan de uitvoering in 2018 zal plaatsvinden. Bij het voorstel voor resultaatbestemming wordt de raad voorgesteld het resterende bedrag beschikbaar te stellen voor 2018.

TV75 Begraafplaatsen en crematoria

In 2017 hebben wij € 135.000 minder grafrechten ontvangen dan de oorspronkelijke raming van € 424.000. Enerzijds is dit het gevolg van de landelijke trend waarbij meer en meer gekozen wordt voor cremieren in plaats van begraven en anderzijds met natuurlijke fluctuatie, waarvoor geen aanwijsbare reden is.

Daarnaast treedt een administratief nadeel op van € 165.000. Conform de BBV voorschriften moeten baten en lasten verantwoord worden in het jaar waarop deze betrekking hebben. Wij ontvangen jaarlijks afkoopsommen voor grafrechten, ook voor langere periodes. Deze in 2017 vooruitontvangen afkoopsommen ad € 165.000 worden rechtstreeks verantwoord op een hiervoor gevormde voorziening. Voor 2017 zorgen de achtergebleven grafrechten en de 'BBV-reparatie' voor een incidenteel nadeel van € 300.000. Vanaf 2018 worden de bovengenoemde ontwikkelingen op het gebied van cremieren en de onderhoudssystematiek via de voorziening in de begroting bijgesteld.

Subsidies (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Dienst Gezondheid en Jeugd/ GGD ZHZ	24
Van Andel-Spruijt Natuurcentrum	44

Investerings (bedragen x € 1.000 V = Voordeel en N = Nadeel)	Budget	Realisatie t/m 2016	Realisatie 2017	Totaal realisatie	Verschil	Gereed
Lasten						
Recreatie waterpark Mollenburg	75	-	10	10	65	V
PV panelen Havendienst, Dr. Hiemstralaan 77 en gymzalen	68	-	57	57	11	V
GRP 2016	900	448	278	726	174	V
GRP 2017	760	-	475	475	285	V
GRP waterpark met kunstwerken Mollenburg	525	-	36	36	489	V
PV panelen Stadhuisplein	97	-	-	-	97	V
Totaal Lasten	2.425	448	856	1.304	1.121	V
Baten						
GRP 2016	900	448	278	726	174	N
GRP 2017	760	-	475	475	285	N
GRP waterpark met kunstwerken Mollenburg	525	-	36	36	489	N
Totaal Baten	2.185	448	789	1.237	948	N
Totaal investeringen	240	-	67	67	173	V

PV panelen Stadhuisplein

Voor de zonnepanelen op het Stadhuisplein is een subsidie aangevraagd. Met de aanleg van de zonnepanelen is gewacht totdat er uitsluitel was over de aangevraagde subsidie. De subsidie is begin 2018 toegekend. De zonnepanelen zijn vervolgens aangelegd.

2.8.4 Met wie hebben we dit samen gedaan?

Partijen die een bijdrage leveren aan dit programma zijn:

- GR DG&J
- GR OZHZ
- GR Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken (GEVUDO)
- GR Reinigingsdienst Waardlanden